

Fra Norge for å jobbe? Til Norge for å arbeide?

Hva skjer med rett til trygdeytelser, pensjonsopptjening og betaling av trygde- og arbeidsgiveravgift?

Hva betyr det for ...

arbeidsgiveravgift

EØS-regler?

Utsendt fra norsk arbeidsgiver?

Pensjonsopptjening?

Sykdom?

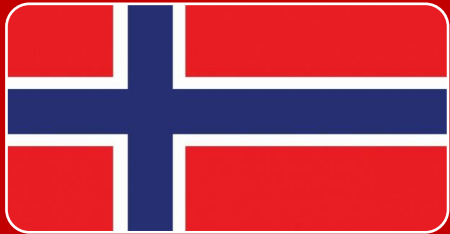
Svangerskapskontroll og foreldrepenger?

trygdeavgift

Bildet er KI-generert

Regelverkene – en oversikt

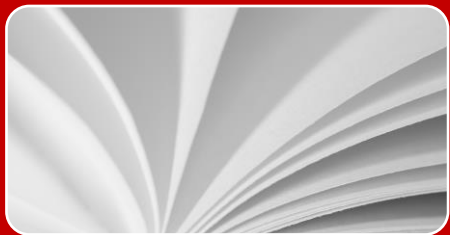
Folketrygdløven

- Medlemskapsregler i kapittel 2
- Innebærer plikt til å betale trygdeavgift og AGA
- Gir rett til ytelsene i folketrygden

Trygdeforordningene (EØS-området)

- Lovvalsregler (trygdeforordningen artikkel 11 til 16) avgjør i hvilket land arbeidstakeren er trygdedekket
- Trygdedekket = omfattet av trygdeordningene i lovvalgslandet. Er **ikke** en «rettighetskatalog», det innebærer at personen er fullt ut omfattet av regler om avgift, ytelser og pensjonsopptjening i lovvalgslandet
- Alle EØS-borgere som bor i et EØS-land er trygdedekket – men hvor?

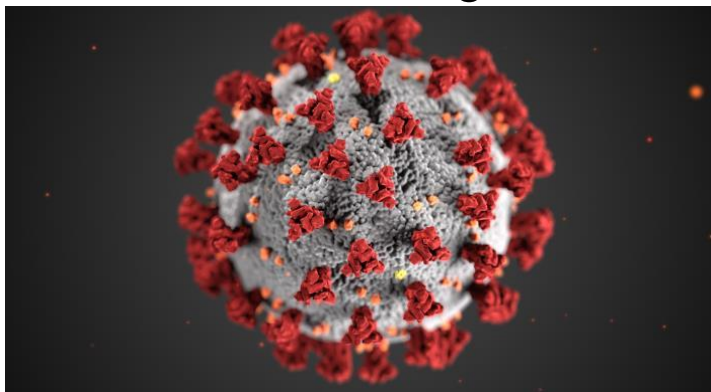

Trygdeavtaler

- Multilaterale (Nordisk konvensjon)
- Plurilaterale (den nye avtalen med Storbritannia)
- Bilaterale: Alle andre

Innenfor EØS: Trygdeforordningens regler om lovvalg

- Det bærende prinsippet (artikkel 11 nr. 1):
 - Du er bare omfattet av én lovgivning.
- Hovedregel for yrkesaktive (artikkel 11 nr. 3 a):
 - Arbeidstakere og næringsdrivende er omfattet i den staten der arbeidet fysisk utføres (*lex loci laboris*).
 - Dette gjelder selv om vedkommende er bosatt i en annen medlemsstat, og / eller arbeidsgiveren har sitt forretningskontor i en annen medlemsstat
 - Det finnes særregler for noen situasjoner

Nye spørsmål har kommet opp under og etter pandemien:
Hvordan blir lovvalget for en EØS-borger, ansatt hos norsk arbeidsgiver som gjerne vil jobbe på hjemmekontor i bostedslandet ...?

Andre lovvalgsregler i trygdeforordningen

Mottaker av kontantytelser til livsopphold

- Omfattet i det landet som **utbetaler ytelsen**
 - NB! Gjelder mottakere av midlertidige ytelser, ikke varige (dvs uføretrygd eller pensjon)

Ikke yrkesaktive

- Omfattet i **bostedslandet**

Det gjelder særregler for flere grupper:

- Utsendte arbeidstakere (som fortsetter å være omfattet i utsenderlandet)
- Offentlige tjenestemenn og militærpersonell
- Visse grupper arbeidsledige
- Sjøfolk, flyvende personell og personer som arbeider i to eller flere land

Bilaterale trygdeavtaler (utenfor EØS)

Norge har p.t. trygdeavtaler med 11 land som ikke omfattes av EØS-reglene. Disse avtalene har lovvalgsregler, på samme måte som EØS-avtalen

- Reglene er mindre omfattende enn EØS-forordningen
- Litt forenklet opererer de med to hovedgrupper:
 - Medlemmer i «hjemlandet», dvs utsendte arbeidstakere
 - Medlemmer i arbeidslandet
- Avtalene regulerer i hovedsak pensjonsrettigheter i offentlige trygdeordninger, ikke andre trygde eller pensjoner

Hjemmekontor i utlandet?

- **Arbeidsgivers styringsrett.** Dette er ikke en rettighet. Hvis ja fra arbeidsgiver:
- Innenfor EØS: Reglene om personer som arbeider i to eller flere land
- Er oppmyket etter pandemien. Nå beholdes medlemskapet med inntil 50 prosent av arbeidstiden
- Utenfor EØS med norsk arbeidsgiver som betaler norsk AGA: Inntil ett år, deretter frivillig medlemskap
- Utenfor EØS med utenlandsk arbeidsgiver: Ute av folketrygden fra dag 1 – selv om du bor i Norge. Du er omfattet i arbeidslandet. Har også konsekvenser for AFP og tjenestepensjon
- Noen unntak finnes. F.eks kan professorer ved norske universiteter, som kan jobbe på hjemmekontor i utlandet så mye de vil, uten å miste medlemskap i trygden

Hva med tjenestepensjoner?

For å få tjenestepensjon i sitt norske arbeidsforhold, må man som utgangspunkt være medlem i folketrygden

- Rettigheter kan i en del tilfeller beholdes etter søknad også når medlemskapet i folketrygden opphører, da må det normalt betales en premie

Innenfor EØS

- SPK og enkelte andre offentlige ordninger er omfattet av trygdeforordningen
- AFP (både privat og offentlig) og øvrige tjenestepensjoner faller utenfor
- Eget direktiv sikrer likebehandling ved arbeid i et annet EØS-land

Innenfor EØS: Tjenestepensjonsdirektivet

Tjenestepensjonsdirektivet (Direktiv 2014/50/EU) har som formål å beskytte opptjening i tjenestepensjonsordninger ved arbeid i et annet EØS-land

Formål: Lette utøvelsen av retten til fri bevegelse for arbeidstakere mellom medlemslandene (direktivet artikkel 1)

- Tatt inn i norsk lov - Lov om pensjonsrettigheter innen EØS (kortnavn)
 - Rett til grenseoverskridende utbetalinger
 - Rett til medlemskap i pensjonsordning ved midlertidig utestasjonering i annen EØS-stat
 - Likebehandling vedrørende vern av opptjente pensjonsrettigheter
 - Informasjon til medlemmer av supplerende pensjonsordninger

Møt KIm. Han har bor i Sverige, men jobber i Norge

Bildet er KI-generert

FOLKETRYGDLOVEN
(LOV OM FOLKETRYGD)

av 28. februar 1997 nr. 19

med endringer, sist ved lov
av 17. juni 2016 nr. 25
(i kraft 1. februar 2017)

GAFFELN DAMM
AKADEMISK

LOVDATA

Eksempler:

Folketrygdloven § 14-2:

«Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at vedkommende er **medlem** i trygden.....»

(Ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon)

Folketrygdloven § 20-5:

«Et **medlem** som har pensjonsgivende inntekt (...) får hvert kalenderår pensjonsopptjening.....»

(Alderspensjon)

Folketrygdloven § 13-6 :

«Arbeidstakere (§ 1-8) som er **medlemmer** i trygden, er yrkesskadedekket.....»

(Yrkesskadedekning)

Kontantstøtteleven § 3

«Kontantstøtte ytes til den som barnet bor fast hos. Støttemottakeren må være bosatt i riket, og ha vært **medlem** i folketrygden i minst fem år.....»

Osv....

Pliktig medlemskap

- «Alle» som bor i Norge
- «Alle» som er arbeidstakere i Norge
- Særlige grupper

Opphør av medlemskap

- Særlig viktig når man oppholder seg/jobber i utlandet

Frivillig medlemskap

- I Norge
- Utenfor Norge

Betydningen av trygdeavtaler

- Går foran folketrygdloven ved motstrid

Bosatt i Norge – ftrl § 2-1

- Personer som bor i Norge, er medlemmer i folketrygden

Hvem er bosatt i Norge etter folketrygdens bestemmelser?

- Personer som kommer til Norge for å være her minst ett år og har lovlig opphold
- Personer som drar fra Norge og skal være ute max 12 mnd
- Personer som pendler og er i Norge minst halve tiden (minst 6 måneder per kalenderår)

Arbeidstakere i Norge og på sokkelen, ikke bosatt i Norge

- Pliktige medlemmer – samsvar mellom folketrygdloven og EØS-reglene
- Gjelder uavhengig av bostedsland
- Arbeid på sokkel sidestilles med arbeid på land når det gjelder eksport av ytelser innen EØS

Medlemskap i folketrygden opphører ...

- ved opphold i utlandet som varer mer enn 12 mnd.
- hvis en person oppholder seg mer enn 6 mnd. i utlandet i to eller flere år
- straks, hvis en person tar arbeid i utlandet eller på utenlandsk skip
 - Unntak: Når personen er utsendt til et annet land fra norsk arbeidsgiver, forblir personen medlem i Norge «i en begrenset periode»
 - Lengden på perioden avhenger bl.a. av om det er innenfor eller utenfor EØS
- En person som arbeider i Norge er medlem i inntil 1 mnd etter avsluttet arbeid, forutsatt opphold i Norge / EØS